

שבת דף קז

הלכה: אמר רבי אבא אמר רב חייא בר אשי אמר רב: נכנסה לו צפור תחת כנפיו - יושב ומשמרו (מותר לו ואין בו משום איסור צידה) עד שתחשך.

גירסה 1 לסוגיה:

קושי על ההלכה: מתיב רב נחמן בר יצחק: **ישב הראשון על הפתח ומלאהו, ובא השני וישב בצדו, אף על פי שעמד הראשון והלך לו - הראשון חייב והשני פטור.** מאי לאו: פטור אבל אסור? תירוצ: לא, פטור ומותר.

חיזוק: הכי נמי מסתברא, מדקתני סיפא: **למה זה דומה - לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו,** מכלל דפטור ומותר, שמע מינה.

גירסה 2 לסוגיה:

חיזוק להלכה: אמר רב נחמן בר יצחק: אף אנן נמי תנינא, **אף על פי שעמד הראשון והלך לו - הראשון חייב והשני פטור.** מאי לאו - פטור ומותר? דחייה לחיזוק: לא, פטור אבל אסור.

דחייה לדחייה: הא מדקתני סיפא: **הא למה זה דומה - לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו,** מכלל דפטור ומותר, שמע מינה.

אמר שמואל: כל פטורי דשבת פטור אבל אסור, לבר מהני תלת דפטור ומותר;

המקרה	הוכחה לכך שמותר	צידת צבי
ישב הראשון על הפתח ומלאהו, ובא השני וישב בצידו, אף על פי שעמד הראשון והלך לו - הראשון חייב, והשני פטור	למה זה דומה - לנועל את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו	
אם לעשות לה פה - חייב, אם להוציא ממנה לחה - פטור	מחט של יד ליטול בה את הקרן	המפיס מורסא
בשבת, אם מתעסק בו שלא ישכנו - פטור, אם לרפואה - חייב	כופין קערה על הנר בשביל שלא תאחזו בקורה, ועל צוואה של קטן, ועל עקרב שלא תישך	הצד נחש

שמונה שרצים - ויקרא פרק יא

(כט) וזה יכב הטמא כשרץ השרץ על הארץ והעכבר והצב וצמיונו:

(ל) והאנקה והכח והצטאה והחמט והתנשמת:

(לא) אלה הטמאים יכב ככל השרץ כל הטע כהם כמותם יטמא עג הערס:

משנה. שמנה שרצים האמורים בתורה, הצדן והחובל בהן - חייב. ושאר שקצים ורמשים, החובל בהן - פטור, הצדן לצורך - חייב, שלא לצורך - פטור. חיה ועוף שברשותו, הצדן - פטור, והחובל בהן - חייב.

משנה משנה מסכת חולין פרק ט משנה ב

[ב] אלו שעורותיהן כבשרן

חכמים	רבי יהודה	רבי יוחנן בן נורי
... ועור האנקה והכח והלטאה	הלטאה כחולדה	שמנה שרצים יש להן עורות (ועורותיהם אינם כבשרם)

גמרא. מדקתני **החובל בהן חייב** מכלל דאית להו עור, מאן תנא?

תשובה 1: אמר שמואל: רבי יוחנן בן נורי היא,

תשובה 2: רבה בר רב הונא אמר רב: אפילו תימא רבנן, עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי יוחנן בן נורי - אלא לענין טומאה, דכתיב **אלה הטמאים יכב** - לרבות שעורותיהן כבשרן. אבל לענין שבת - אפילו רבנן מודו.

קושי 1: ולענין שבת לא פליגי? והתניא: **הצד אחד משמנה שרצים האמורים בתורה - החובל**

בהן חייב, דברי רבי יוחנן בן נורי. וחכמים אומרים: אין עור אלא למה שמנו חכמים.

הסבר הברייתא והקושי: אדרבה, למה שמנו חכמים אין להם עור! ואמר אביי, הכי קאמר: אין עור חלוק מבשר אלא למה שלא מנו חכמים.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

קושי על קריאתו של אביי בברייתא: אמר ליה רבא: הא למה שמנו חכמים קאמר!
תירוצ' 1: אלא אמר רבא, הכי קאמר: אין עור מטמא כבשר אלא למה שמנו חכמים.
קושי: מכלל דרבי יוחנן בן נורי, הנך נמי דלא מנו חכמים - מטמאין, והא קתני, רבי יוחנן בן נורי אומר: שמנה שרצים יש להן עורות ולא מטמאין.
תירוצ' 2: [אמר רב] אדא בר מתנה: תריץ הכי, וחכמים אומרים: לענין טומאה - אין עור למה שמנו חכמים.

קריאות שונות של הברייתא

הדרך לקרוא את הברייתא	במובן של זה	הקושי בזה
אין עור אלא למה שמנו חכמים	שרצים בפסוק ל' יש להם עור (חייבים בחבלה)	במשנה בחולין כתוב שאלו עורן כבשרן ואם כן, זה מנוגד למשנה
אין עור חלוק מבשר אלא למה שלא מנו חכמים	שרצים בפס' ל' אין להם עור (עורם כבשרם – כי כך כתוב במשנה בחולין) ואם כן לא פטורים מחבלה	עדיין קשה לרב כי אז יש חילוק בין שבת לטומאה לגבי חלק מהשרצים ורב אמר שכל השרצים חייבים בחבלה לפי חכמים
אין עור מטמא כבשר אלא למה שמנו חכמים	לפי זה בברייתא יוצא שכולם מסכימים לענין חבלה שחייב, ולענין טומאה חולקים: ר' יוחנן בן נורי אומר שכולם מטמאים כבשרם וחכמים סוברים רק שרצים בפס' ל' עורם כבשרם (מהלשון "אין עור מטמא אלא" משמע שמי שחולק אמר שמטמא בכולם)	וזה מנוגד למשנה בחולין ששם אומר ר' יוחנן בן נורי שיש להם עור=אינם מטמאים כבשרם
לענין טומאה - אין עור למה שמנו חכמים	שרצים בפס' ל' עורם אינם כבשרם לטמא אבל כן נחשבים כבשרם לענין חבלה בשבת וריב"נ תמיד סובר שעורם אינם כבשרם	

קושי 2: ואכתיו, לענין שבת לא פליגי? והתניא: הצד אחד משמנה שרצים האמורים בתורה, החובל בהן - חייב! בשרצים שיש להן עורות. ואיזו היא חבורה שאינה חוזרת - נצרך הדם אף על פי שלא יצא. רבי יוחנן בן נורי אומר: שמנה שרצים יש להן עורות.
תירוצ': אמר רב אשי: מאן תנא קמא - רבי יהודה, דאזיל בתר גישתא. דתנן, רבי יהודה אומר: הלטאה כחולדה. אבל רבנן דפליגי עליה דרבי יוחנן לענין טומאה - לענין שבת מודו ליה.

קושי: אי הכי האי דברי רבי יוחנן בן נורי דברי רבי יוחנן ומחלוקתו מיבעי ליה

תירוצ': תני דברי רבי יוחנן בן נורי ומחלוקתו

שאלה: בעא מיניה לוי מרבי מנין לחבורה שאינה חוזרת?

תשובה: דכתיב {ירמיה יג-כג} ה'פֶּקֶד כּוֹשׁ עוֹלוֹ וְנֹגֵר חִפְּרוֹתָיו! מאי חברבורותיו אילימא

דקאי ריקמי ריקמי האי וְנֹגֵר חִפְּרוֹתָיו! נמר גווינו מבעי ליה! אלא ככושי מה עור דכושי

אינה חוזרת אף חבורה אינה חוזרת:

ושאר שקצים כו':

דיוק מהמשנה ושיוך לדעה תנא מסויים: הא הורגן חייב. מאן תנא? א"ר ירמיה ר"א היא

דתניא ר"א אומר ההורג כינה בשבת כהורג גמל בשבת

קושי: מתקיף לה רב יוסף עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר אלא בכינה דאינה

פרה ורבה אבל שאר שקצים ורמשים דפרין ורבין לא פליגי

ר' אליעזר	חכמים
מה אילים שיש בהן נטילת נשמה אף כל שיש בו נטילת נשמה	כאילים מה אילים דפרין ורבין אף כל דפרה ורבה

קושי על ההנחה בדברי חכמים: אי"ל אביי וכינה אין פרה ורבה? והאמר מר יושב

הקב"ה וזן מקרני ראמים ועד ביצי כינים

תירוצ': מינא הוא דמיקרי ביצי כינים

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

עוד קושי: והתניא טפויי וביצי כינים

תירוץ: מינא הוא דמיקרי ביצי כינים

עוד קושי: והרי פרעוש דפרה ורבה ותניא הצד פרעוש בשבת רבי אליעזר מחייב ורבי

יהושע פטר

תירוץ: אמר רב אשי צידה אהריגה קרמית עד כאן לא פליגי רבי אליעזר ורבי

יהושע אלא דמר סבר דבר שאין במינו ניצוד חייב ומר סבר פטור אבל לענין הריגה

אפילו רבי יהושע מודה:

הצדן לצורך חייב וכו':

שאלה: מאן תנא?

תשובה: אמר רב יהודה אמר רב ר' שמעון היא דאמר מלאכה שאין צריכה לגופה פטור עליה

גירסה אחרת בדברי רב: איכא דמתני לה אהא .

המפיס מורסא בשבת אם לעשות לה פה חייב אם להוציא ממנה לחה פטור

שאלה: מאן תנא?

תשובה: אמר רב יהודה אמר רב ר' שמעון היא דאמר מלאכה שאין צריכה לגופה פטור עליה

גירסה אחרת בדברי רב: איכא דמתני לה אהא .

הצד נחש בשבת אם מתעסק בו שלא ישכנו פטור אם לרפואה חייב

שאלה: מאן תנא?

תשובה: אמר רב יהודה אמר רב ר' שמעון היא דאמר מלאכה שאין צריכה לגופה פטור עליה

הלכה: אמר שמואל השולה דג מן הים כיון שיבש בו כסלע חייב

צמצום ההלכה: אייר יוסי בר אבין ובין סנפיריו

עוד צמצום: אמר רב אשי לא תימא יבש ממש אלא אפילו דעבד רירי

הלכה: אמר מר בר המדורי אמר שמואל הושיט ידו למעי בהמה ודלדל עובר שבמעיה חייב

הטעם: מאי טעמא אמר רבא בר המדורי אסברא לי לאו אמר רב ששת האי מאן דתלש

כשותא מהיזמי והיגי מיחייב משום עוקר דבר מגידולו הכא נמי מיחייב משום עוקר דבר

מגידולו

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •